

MILA

Kaj so mila?

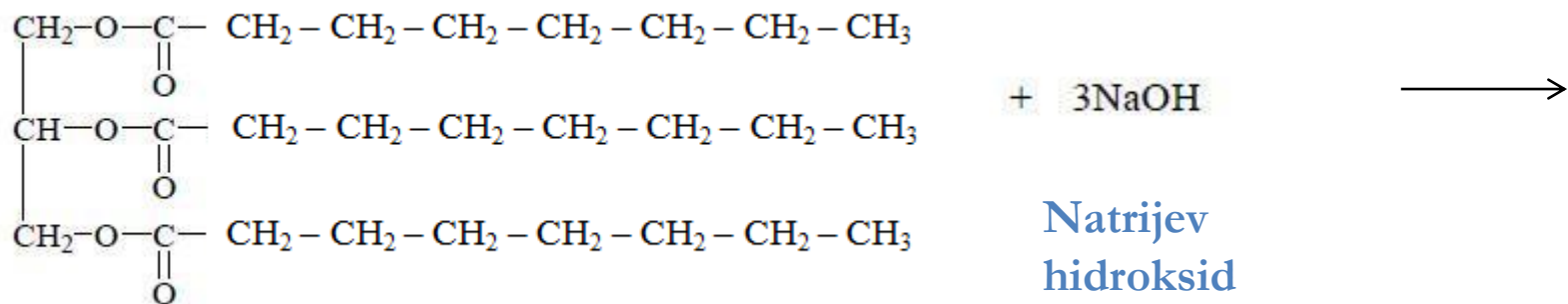
Mila so **natrijeve ali kalijeve soli višjih maščobnih kislin**.

Pridobivamo jih s **hidrolizo maščob** ob prisotnosti natrijevega ali kalijevega hidroksida med segrevanjem.

**BAZIČNA HIDROLIZA
UMILJENJE MAŠČOB**

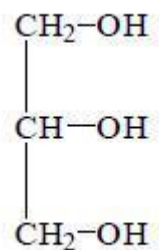
Umiljenje z natrijevim hidroksidom – **trdno milo**.

Umiljenje z kalijevim hidroksidom – **tekoče milo**.

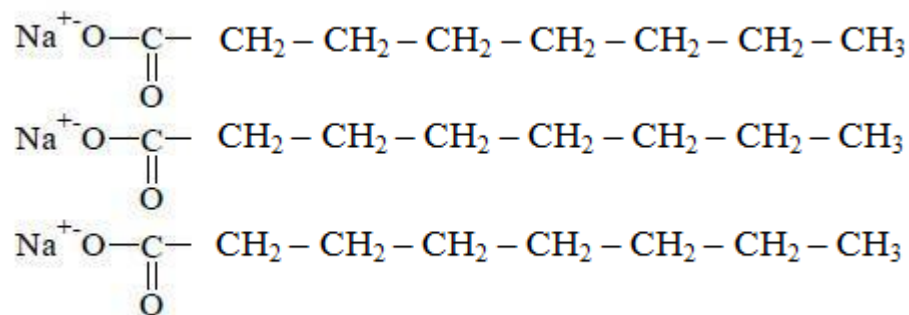

Natrijev
hidroksid

maščoba

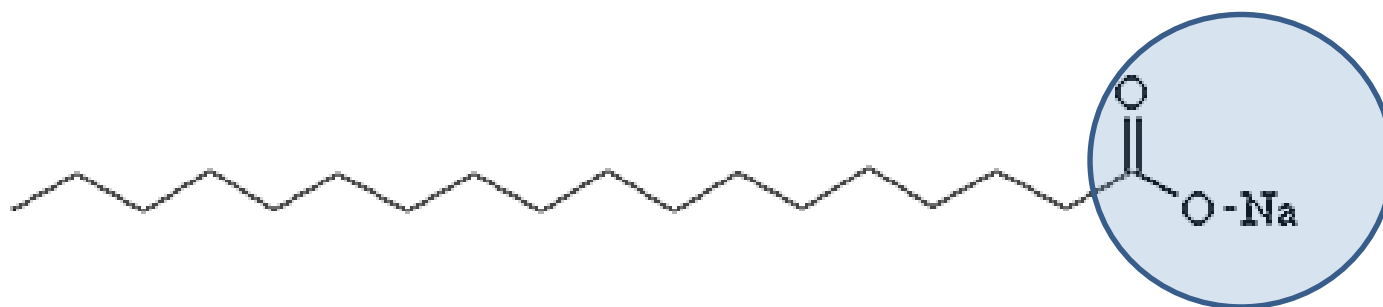

+

glicerol

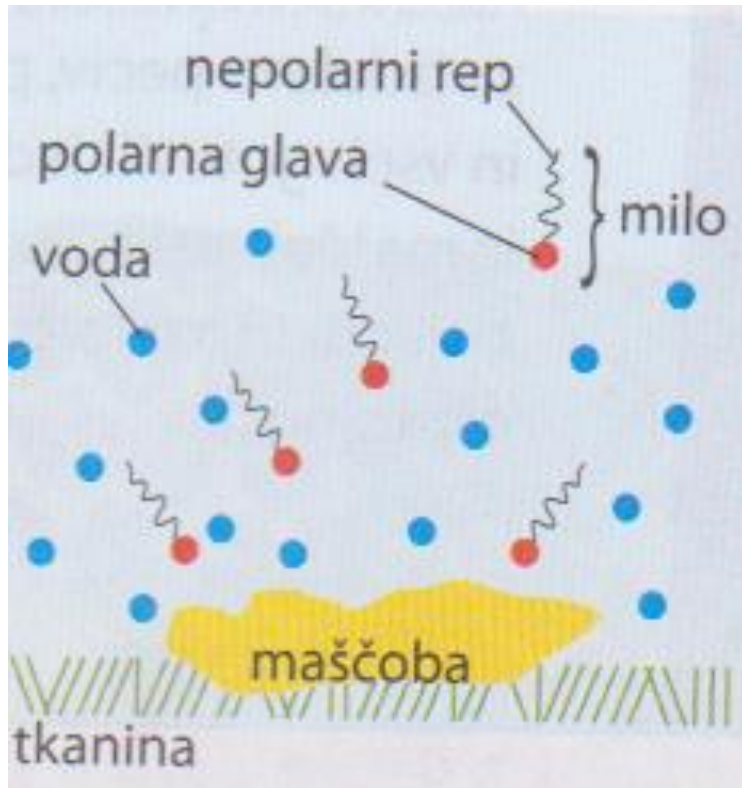
Natrijevo milo

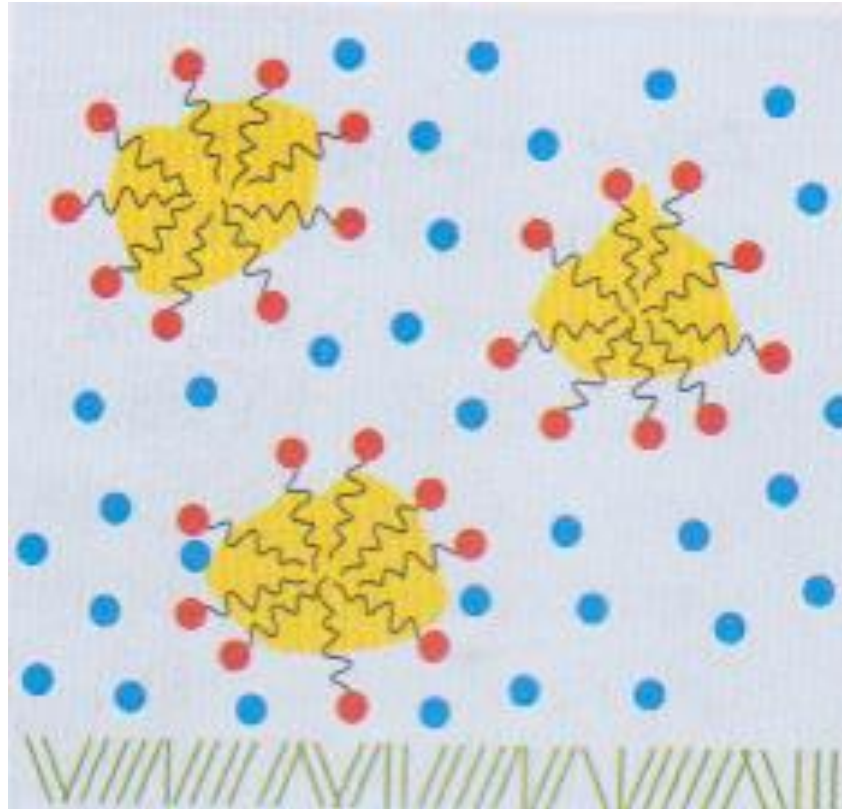
NEPOLARNI REP

POLARNA GLAVA

Kako mila delujejo?

Delci mila „napadejo“ mastne madeže, proti katerim se orientirajo s nepolarnim repom in jih razbijejo v manjše koščke

Milo obda madeže iz vseh strani. Ker polarna glava privlači molekule vode, voda lahko odplakne madeže.

Milo torej poveže polarno vodo in nepolarno umazanijo.

Za lažjo predstavo si ogledaj videoposnetek: <https://www.youtube.com/watch?v=ga2ff1nO0uo>

S čim pa pomivamo posodo?

Posodo pomivamo z detergenti, ki jih pridobivamo iz nafte.

Delec detergenta ima prav tako polarno glavo in nepolarni rep.

Pri pranju umazane posode delujejo delci detergenta podobno kot delci mila.

Reši naloge v delovnem zvezku:

Stran 14, naloga 13 in 14

Stran 15, naloga 15, 16 in 18

Stran 16, naloga 19

OGLJIKOVI HIDRATI

ENOSTAVNI (monosaharidi)

Le iz **ene molekule**
enostavnega sladkorja

- GLUKOZA
- FRUKTOZA

SESTAVLJENI

Iz več molekul enostavnih sladkorjev

OLIGOSAHARIDI

Vsebujejo **2-10** enot
monosaharidov.

- SAHAROZA
- LAKTOZA

POLISAHARIDI

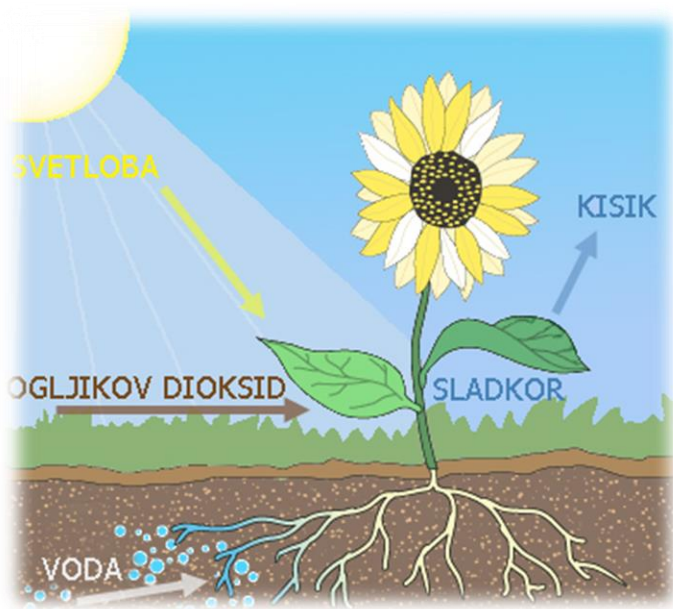
Vsebujejo **mnogo** enot
monosaharidov.

- CELULOZA
- ŠKROB
- GLIKOGEN

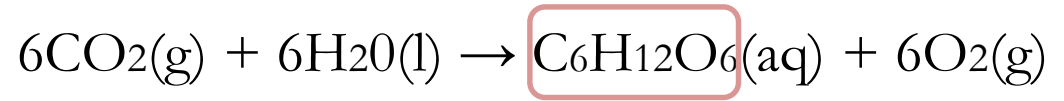

1. ENOSTAVNI OGLJIKOVI HIDRATI ali MONOSAHARIDI

V katerem procesu v naravi nastajajo?

Nastajajo v procesu **fotosinteze**.

Fruktoza

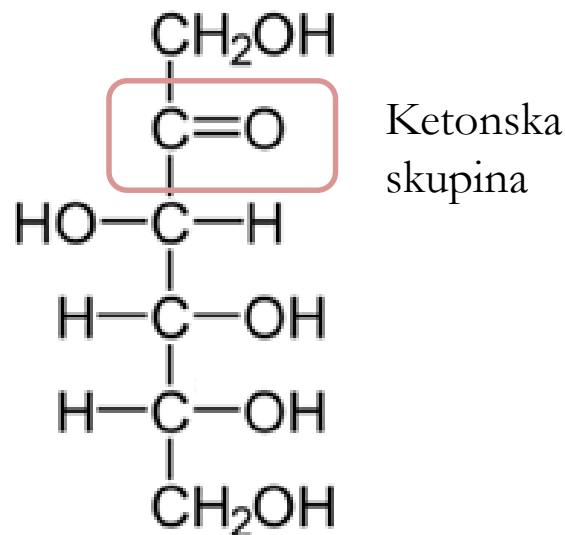
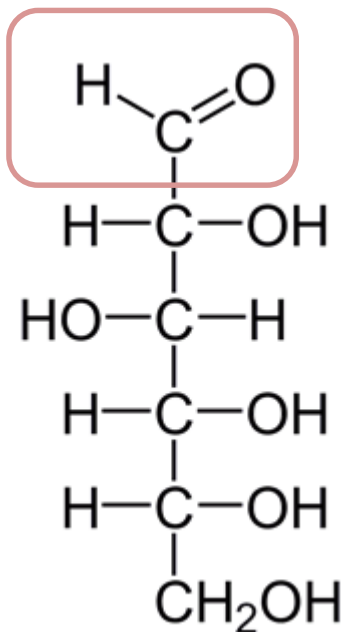
Glukoza

Formule tudi preriši v zvezek.

Glukoza

Fruktoza

Glukoza in fruktoza imata enako molekularno formulo.

6 C atomov - HEKSOZE

Glukoza je **aldoza**, ker vsebuje aldehydno skupino.

Poleg aldehydne skupine je v molekuli glukoze še 5 **hidroksilnih** skupin.

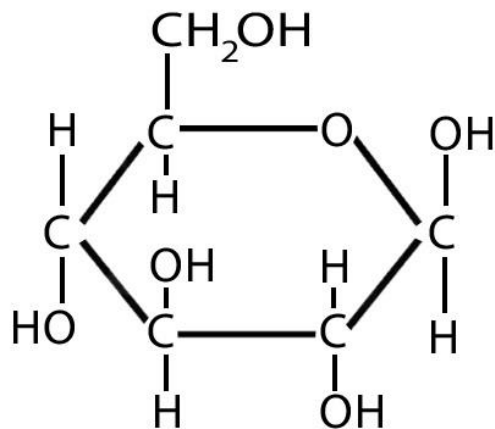
Glukoza je **polihidroksialdoza**.

Fruktoza je **ketoza**, ker vsebuje ketonsko skupino.

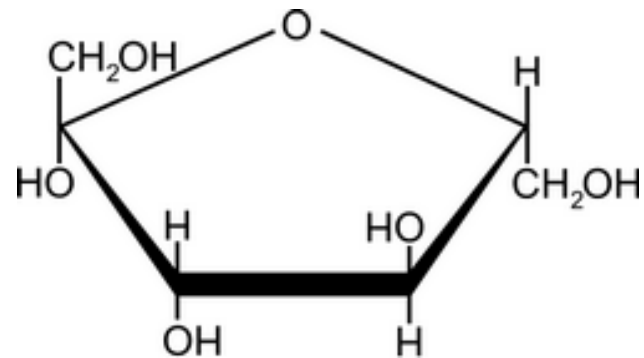
Poleg ketonske skupine je v molekuli fruktoze še 5 **hidroksilnih** skupin.

Fruktoza je **polihidroksiketoza**.

Vendar pa se monosaharidi ne nahajajo pretežno v aciklični obliki, ampak se povezujejo v **obročje**.

Glukoza

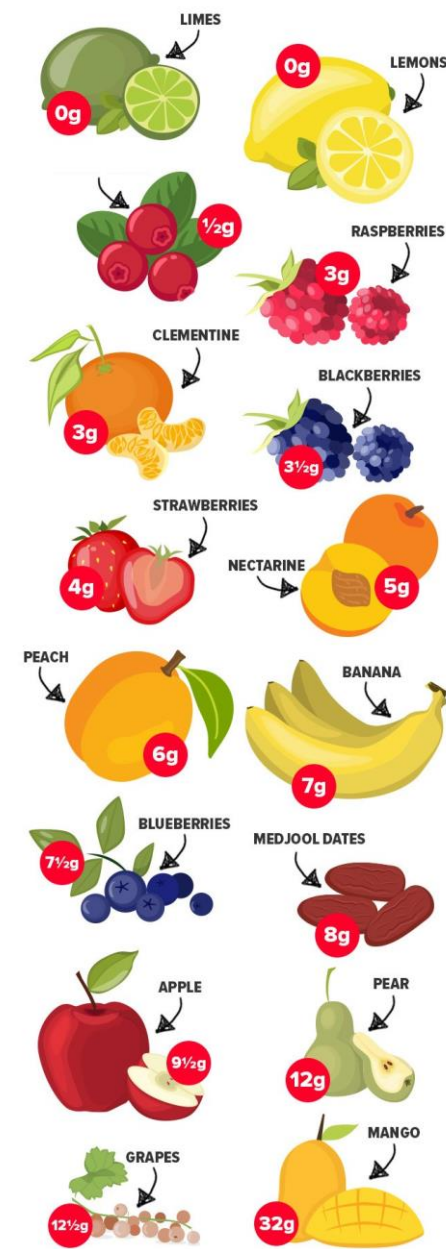
Fruktoza

Glukoza je v naravi zelo razširjena. Najdemo jo v različnih rastlinah in tudi v krvi.

Druga imena: grozdni sladkor, krvni sladkor, dekstroza.

Fruktoza je bolj sladka kot glukoza. Najdemo jo v različnem sadju, od tod izvira tudi njeno ime **sadni sladkor**.

Glukoza in fruktoza sta glavni sestavini **medu**.

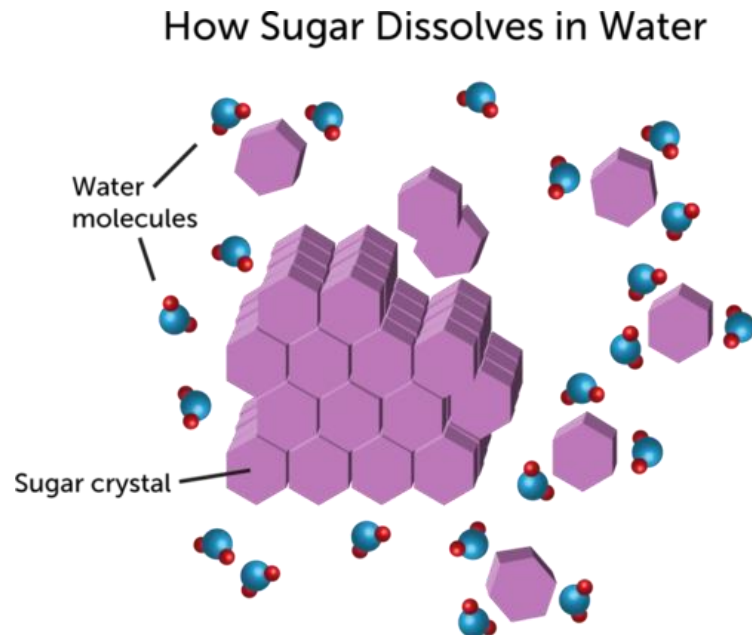

V naravi so pomembne še pentoze (5 C atomov): **riboza in deoksiriboza**.

Gradita nukleinske kisline
RNA in DNA.

Lastnosti monosaharidov

- Trdne snovi (v obliki kristalov)
- Topni v vodi (veliko število hidroksilnih skupin – polarne)

Reši naloge v delovnem zvezku:

Stran 16, naloga 1

Stran 18, naloga 5

Stran 19, naloga 8 in 9

Stran 20, naloga 10